

Dünya İnsani Zirvesi ve Küresel İnsani Yönetişimde Türkiye

SADIK ÜNAY, NURULLAH GÜR, ŞERİF DİLEK

- Birleşmiş Milletler “Dünya İnsani Zirvesi”nin temel amaçları nelerdir?
 - Alanında ilk kez düzenlenen zirveden beklentiler nelerdir?
 - Türkiye’nin insani yardımlar alanında küresel konumu nedir?

GİRİŞ

Küresel yönetim sistemi içerisinde insani krizlerin ve afetlerin yönetişimi en fazla eksiklik hissedilen alanlardan biridir. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Ban Ki-mun’un önerisi ile ilk defa İstanbul’da 23-24 Mayıs 2016 tarihlerinde düzenlenecek olan “Dünya İnsani Zirvesi” bu alandaki başlıca kamusal ve sivil paydaşları bir araya getirecek bir platform olması açısından büyük önem taşımaktadır.

Yaklaşık 125 ülkenin temsilcilerinin katılacağı zirvede iç savaşlar ve çeşitli doğal afetlerden dolayı zor durumda olan insanların durumundan cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesine kadar dünya genelinde insanlığı ilgilendiren konular masaya yatırılacaktır. Özellikle Suriyeli mültecilerin yaşamış olduğu sorunlara henüz sürdürülebilir bir küresel çözüm bulunamaması Dünya İnsani Zirvesi’nin önemini artırmaktadır. Zirve, son yıllarda TİKA, AFAD ve Türk Kızılayı ile elde etmiş olduğu deneyimleri dünya ile paylaşması ve insani yardım konusunda farklı perspektiflerin ortaya konulabileceğini anlatması açısından Türkiye’ye önemli bir fırsat sunmaktadır.

lerin yaşamış olduğu sorunlara henüz sürdürülebilir bir küresel çözüm bulunamaması Dünya İnsani Zirvesi’nin önemini artırmaktadır. Zirve, son yıllarda TİKA, AFAD ve Türk Kızılayı ile elde etmiş olduğu deneyimleri dünya ile paylaşması ve insani yardım konusunda farklı perspektiflerin ortaya konulabileceğini anlatması açısından Türkiye’ye önemli bir fırsat sunmaktadır.

DÜNYA İNSANİ ZİRVESİ FİKRİNİN OLUŞUMU VE AMACI

Üst düzey karar alıcılar ve tüm paydaşların katılımıyla bir “Dünya İnsani Zirvesi” düzenlenmesi fikri, BM Genel Sekreteri Ban Ki-mun tarafından küresel düzeyde yaşanmakta olan insani kriz ve mağduriyetlere karşı tarihi bir

Sadık ÜNAY

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde lisans (1997), İngiltere’deki Manchester Üniversitesi’nde uluslararası ekonomi politik alanında yüksek lisans (1999) ve doktora (2005) eğitimi aldı. İngiltere’de Manchester, Birmingham ve Huddersfield; Türkiye’de ise Maltepe, Yıldız Teknik ve İstanbul Şehir üniversitelerinde uluslararası ekonomi politik dersleri verdi. *Kalkınmacı Modernlik: Küresel Ekonomi Politik ve Türkiye* (2013) ve *Neoliberal Globalization and Institutional Reform: Political Economy of Development Planning in Turkey* (2006) kitaplarını kaleme aldı. TİKA ve İslam İşbirliği Teşkilatı’na danışmanlık yaptı. Uluslararası ekonomi politik, kalkınma, sanayi-teknoloji politikaları ve Asya-Pasifik alanlarında uzmanlaşan Doç. Dr. Sadık Ünay’ın ulusal ve uluslararası dergilerde makaleleri yayımlandı. Kendisi halen *Daily Sabah* gazetesinde köşe yazarıdır.

Nurullah GÜR

2006 yılında Marmara Üniversitesi İngilizce İktisat Bölümü’nden mezun oldu. Aynı bölümden 2008 yılında yüksek lisans derecesini aldı. 2008-2012 yılları arasında University of Essex’de yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamladı. University of Essex, Kara Harp Okulu ve İstanbul Ticaret Üniversitesi’nde dersler verdi. Gür, halen İstanbul Medipol Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü’nde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir. Ekonomik gelişme, finans-reel sektör ilişkisi ve uluslararası politik iktisat alanlarında çeşitli uluslararası dergilerde yayımları bulunmaktadır.

Şerif DİLEK

Denizcilik ve İşletme alanında lisansını (2009) tamamladıktan sonra yüksek lisansını 2012 yılında İstanbul Üniversitesi Deniz Ekonomisi alanında tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Ortadoğu Ekonomi Politikleri Ana Bilim Dalı’nda doktora tez çalışmasına devam eden Dilek, akademik kariyerinin yanında uzun bir süre özel sektörün içinde bulunarak uluslararası şirketlerde çalıştı. SETA İstanbul Ekonomi Direktörlüğü’nde araştırma asistanlığı yapmaktadır.

küresel aksiyon çağrısı ile oluşmuştur. Son 10 yılda dünyada yardıma muhtaç insan sayısı iki katına çıkarken, bu yıl itibarıyla dünyada 125 milyon kişi insani yardıma ihtiyaç duymaktadır. Bu rakam, İkinci Dünya Savaşı'ndan beri karşılaşılan en büyük insani yardım ihtiyacına işaret etmektedir; ki bu gerçeklik, dünyanın kritik bir dönemde yer aldığını ve uluslararası aktörler ve toplumların bu duruma seyirci kalmaması gerektiğini göstermektedir.

Ban Ki-mun, ilk defa düzenlenecek Dünya İnsani Yardım Zirvesi'nin 2016 yılında İstanbul'da yapılacağını açıkladığında, Türkiye'nin bu tarihi zirve için seçilmesinde ülkenin özellikle insani konularda ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde yapmış olduğu önemli katkıların rol oynadığına vurgu yapmıştır. Türkiye'nin kalkınma ve insani yardım konusuna son yıllardaki pozitif yaklaşımının bu kararda etkili olması şaşırtıcı değildir. Böylece, Ban Ki-mun'un girişimiyle, BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi'nin (UNOCHA) organizatörlüğünde ve Türkiye'nin ev sahipliğinde ilk kez 23-24 Mayıs 2016 tarihlerinde İstanbul'da "Dünya İnsani Zirvesi" düzenlenecektir.

Ban Ki-mun'un BM "Dünya İnsani Zirvesi Raporu" girişinde anlattığı kişisel hikayesi, Dünya İnsani Zirvesi'nin düzenlenmesi için aldığı inisiyatifin sebeplerini de açıklamaktadır:

Çocukluğum savaş zamanında geçti. Taşınabildiğim kadar eşyayla Kore'deki evimi ve köyümü terk etmeye mecbur bırakıldığımda sadece 6 yaşındaydım. Okulumuz yok edilmiş, evimiz terk edilmiş bir halde ortada kaldığımda tek hissettiğim şey korku ve belirsizlikti. Hayatımın bu en karanlık döneminin kaderimi bu kadar kesin bir şekilde belirleyeceğini bilemezdim. O zamanlar daha genç sayılabilecek yaşta Birleşmiş Milletler'in bana sunduğu barınma imkanları ve yardım malzemeleri sayesinde hissettiğim umut ve güven duyguları kariyerimi kamu hizmetinde yapma konusunda bana ilham verdi. Bugün halen kuruluşunun 70. yılında, Birleşmiş Milletler'in mavi bayrağının tüm insanlığın umudu olarak dalgalandığına dair inancımı sürdürüyorum.¹

1. "Dünya İnsani Zirvesi Raporu", Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği, 2 Şubat 2016, : <https://consultations.worldhumanitariansummit.org/bitcache/e49881ca33e3740b5f37162857cedc92c7c1e354?vid=569103&disposition=inline&cop=view>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

Ban Ki-mun ve onun gibi zor kişisel hikayeler yaşayan milyonlarca kişi adına Türkiye'nin ev sahipliğinde düzenlenecek olan Dünya İnsani Zirvesi hazırlıkları çerçevesinde şimdiye kadar 5 kıtada 10 farklı ülkede 23 bin kişinin katılımı ile bölgesel, tematik ve küresel istişareler gerçekleştirildi. Zirve hazırlıkları kapsamında bölgesel istişarelerin ilki 19-20 Haziran 2014 tarihinde Fildişi Sahili'nde, daha sonra sırasıyla; Japonya, Güney Afrika, Macaristan, Ürdün, Guatemala, Yeni Zelanda ve Tacikistan'da yapıldı. Bölgesel istişarelerde ele alınan konular ışığında hazırlanan taslak sentez raporu 9-11 Eylül 2015 tarihlerinde Berlin'de düzenlenen Tematik İstişare toplantısında ele alınarak nihai hale getirildi. Hazırlıkların sonucusu ve en kapsamlısı İsviçre'nin Cenevre kentinde 14-16 Ekim 2015 tarihlerinde Küresel İstişareler toplantısında gerçekleştirildi. Sürdürülen yoğun istişareler ve çalışmalar sonucunda, Dünya İnsani Yardım Zirvesi sentez raporu "İnsanlığı Onarmak: Eylem Çağrısı Yapan Küresel Sesler" ismi ile toparlandı. Bu kapsayıcı danışma sürecinde şekillenen sentez raporunda eylem için insan onuru, güvenlik, iyileşmenin güçlendirilmesi, ortaklıklar ve finans olmak üzere beş farklı tema oluşturuldu.²

BM Genel Sekreteri'nin zirve bağlamında vurguladığı bir diğer önemli nokta da, günümüzde devam eden çatışma ve şiddet ortamında insanlığın maruz kaldığı zorluklara karşı küresel işbirliğinin oluşturulamaması, yaşanan mağduriyetlere çözüm üretilmemesi ve değişim için yapılan çağrılara duyarsız kalınması yüzünden büyük bir kızgınlık ve hayal kırıklığı hissedilmesine yol açılmasıdır. BM Genel Sekreterliği, "Tek İnsanlık: Paylaşılan Sorumluluk" başlıklı raporunda beş temel sorumluluk alanına vurgu yaparak Zirve'nin vizyonunu ortaya koydu. Zirve kapsamında liderler toplantılarında beş temel prensip olarak belirlenen, "Çatışmaları önlemek ve sona erdirmek için siyasi liderlik, in-

2. "Restoring Humanity Global Voices Calling For Action", *Synthesis of the Consultation Process for the World Humanitarian Summit*, <https://consultations.worldhumanitariansummit.org/bitcache/e29bc4269edb7eaeceb5169a8f41275327a701c8?vid=555558&disposition=inline&cop=view>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

sanlığı güvenli kılan değerlere sahip çıkılması, kimsenin geride bırakılmaması, yardım vermek yerine insanların yardıma muhtaç olmalarını önlemek, insanların hayatlarını değiştirmek ve insanlığa yatırım yapmak” konularında tartışma fırsatları olacak. Raporun ekinde yer alan İnsanlık Gündemi (Agenda for Humanity) belgesinde ise faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği çeşitli alanlar sıralanmakta ve böylelikle dünya liderlerinin somut taahhütlerde bulunabilecekleri bir çerçeve sunulmaktadır.³

İstanbul’da gerçekleşecek Dünya İnsani Zirvesi’nde öncelikli amaçlardan biri de insani yardım konularında küresel farkındalık oluşturmaya yöneliktir. Zirve’de ana amaç ve hedef olarak belirlenen ise; insani eylem için gelecekteki sorunların ele alınmasında ileriye dönük bir gündem oluşturabilmek, böylece insani prensiplere bağlı daha kapsayıcı ve çeşitli bir insani sistem inşa etmek olarak belirtilmektedir.⁴ BM tarafından, artan sayıdaki savaşlar ve taraflar arasında ihlal edilen hak ve hukukun neden olduğu insani mağduriyete çözüm bulma arayışı üzerine, farklı coğrafyalarda bölgesel istişareler düzenlenerek bu konular ele alınmıştır.

ZİRVE PROGRAMININ İÇERİĞİ VE GÜNDEMİ

Zirvenin; BM üyesi ülkelerden resmi heyetlerin yanı sıra uluslararası ve bölgesel örgüt yetkilileri, parlamenterler, sivil toplum kuruluşları mensupları, akademisyenler, medya mensupları, özel sektör, gençlik ve krizden etkilenen kesimleri de kapsayan yaklaşık beş bin paydaşı bir araya getirmesi beklenmektedir. BM Zirve Sözcüsü, katılımcı sayısı her an artmakla birlikte Zirve’ye en az 125 ülkenin katılacağını ve bunlardan 50’sinin devlet veya hükümet başkanı tarafından temsil edileceğini açıklamıştır. Bu liderler arasında, Almanya Başbakanı Angela Merkel, Kuveyt Emiri Sabah Al Ahmed Al Sabah, Hollanda Başbakanı Mark Rutte, Nijer

Cumhurbaşkanı Muhammed Yusuf ve Lübnan Başbakanı Tamam Salam’ın da bulunduğu bildirilmiştir.⁵

İki günlük programı 7 yuvarlak masa toplantısı, 15 özel oturum ve 120 yan etkinlikten oluşmaktadır.⁶ Zirve’nin ilk gününde, açılış seremonisi sonrası küresel liderler, BM Genel Sekreteri’nin öncelikli eylem planları üzerine yayınlanan raporu doğrultusunda “İnsanlık Gündemi” belgesini daha ileriye taşıma yöntemleri üzerinde tartışacaklar. “Yüksek Düzeyli Liderler Yuvarlak Masa Toplantıları” ile küresel sistemde yaşanan insani krizlerin karşı karşıya bulunduğu çeşitli sorunlar ele alınacak ve bu sorunlara yönelik daha güçlü taahhütler dile getirilecek. Yüksek düzeyli liderlerin ilk günkü toplantısında, insani krizlere dikkat çekmek ve çözüm bulmak amacıyla; “çatışmaları önlemek ve sona erdirmek için siyasi liderlik”, “yardım etmekten yardıma muhtaç olmalarına son verilmesi-insanların hayatlarını değiştirmesi”, “kimsenin geride bırakılmaması-zorla yerinden edilenlere hitaben bir taahhüt” ve “insani finansman-insanlığa yatırım yapmak” başlıkları üzerinden değerlendirmeler yapılacak. Zirvenin ikinci günü, insani yardım kadar önemli olan farklı küresel krizler; “insanlığı koruyan normları korumak”, “doğal afetler ve iklim değişikliği-krizleri ve riski farklı yönetmek” ve “kadınlar ve kızlar-cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek için eylemi kolaylaştırmak” başlıkları üzerinde durulacak. Hükümetler, insani faaliyetlere destek veren uluslararası ve bölgesel kuruluşlar, özel sektör ve diğer paydaşların düzenleyeceği bilgilendirme toplantıları, seminerler, atölyeler ve panellerin düzenleneceği “Yan Etkinlikler” gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda ilgili taraflar, insani faaliyetleri çerçevesinde gerçekleştirdikleri çalışma, ürün ve programlarını zirvede sergileme imkanı bulmaktadır. Kültürel etkinlikler, yenilikçi ürün tanıtımları, sergiler ve performanslar da zirvede yer alacaktır.

3. “Dünya İnsani Zirvesi Raporu”, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği, 2 Şubat 2016.

4. “World Humanitarian Summit 2016”, International Council of Voluntary Agencies (ICVA), <https://icvanetwork.org/world-humanitarian-summit-0#1>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

5. “Istanbul to Host 125 Nations at World Humanitarian Summit”, <http://whsturkey.org/news/istanbul-to-host-125-nations-at-world-humanitarian-summit>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

6. “Dünya İnsani Zirvesi” programı için bkz. <https://www.worldhumanitariansummit.org/summit>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

ZİRVE EV SAHİPLİĞİNİN ANLAMI VE TÜRKİYE'NİN İNSANİ YARDIMLARDA ROLÜ

Dünya İnsani Zirvesi'nde mevcut küresel sistemde yaşanan insani krizlere yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve insani yardım çabalarının geleceğine ilişkin ortak bir ajanda oluşturulması arzulanmaktadır. Bu sayede Türkiye, insani alanda yaşadığı tecrübelerini ve dünyaya örnek teşkil eden uygulamalarını uluslararası toplumla paylaşma fırsatı bulacaktır.

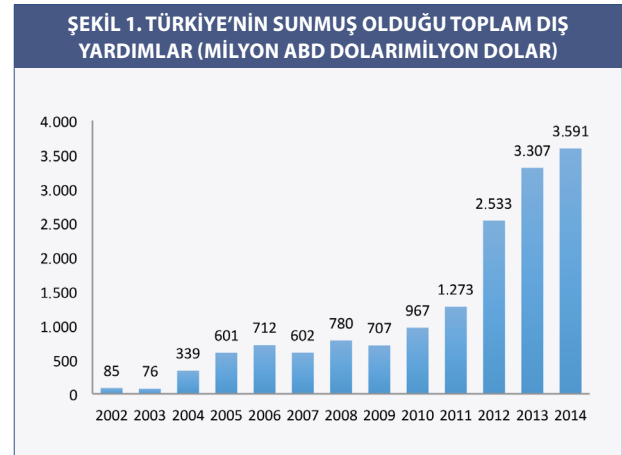
Son yıllarda artan insani yardım performansı ile Türkiye bu konuda oldukça güçlü bir konumdadır. Türkiye'nin 1980'lerde dış gıda yardımı ile başlayan insani yardımları son yıllarda dünyanın farklı coğrafyalarında yayılmakla kalmamış; hem nitelik hem de nicelik bakımından çeşitlenerek kapsamlı bir hale gelmiştir. Süregelen insani yardımlar arasında özellikle 2004 sonundaki Güneydoğu Asya depremi, 2005'teki Pakistan depremi, 2006'da Lübnan'da yaşanan insani kriz, 2008 yılındaki Gazze Krizi, 2010 başındaki Haiti ve Şili depremleri ile Ağustos'ta gerçekleşen Pakistan'daki sel felaketi ve 2011'de meydana gelen Japonya depremi ile Libya krizi bağlamındaki yardım operasyonları başı çekmektedir.⁷

İnsani yardımlar konusunda son dönemlerde kurumsal tecrübesi ve dinamizmi ile uluslararası toplumun dikkatlerini üzerine çeken Türkiye; AFAD, TİKA ve Kızılay öncülüğünde çeşitli kurum ve sivil toplum örgütlerin katkısı ile dünyanın farklı bölgelerinde insani krizlere yardım elini uzatmaktadır. Son olarak Suriye'deki iç savaş ve çatışmalardan kaçmak zorunda kalan Suriyeliler başta olmak üzere, dünyanın farklı yerlerindeki mültecilere ev sahipliği yapan Türkiye, 2,7 milyon Suriyeli ile birlikte yaklaşık 3 milyon sığınmacıyı ülke toprakları içerisinde barındırmaktadır ve 2011'den bu yana 10 milyar doların üzerinde harcama gerçekleştirmiştir. BM verilerine göre Türkiye dünyada en fazla sığınmacıya resmen ev sahipliği yapan ülke olarak tescil edilmiştir. Suriye krizi boyunca AFAD ve Kızılay tarafından mültecilere sunulmuş olan imkan-

lar, uluslararası camiada taraflı tarafsız birçok kişinin takdirini kazanmıştır. Türkiye'deki kamplar ile Avrupa'nın mültecilere reva gördüğü kampların koşulları arasındaki derin uçurum, mülteci konusuna bakışta yaşanan farklılığı gözler önüne sermektedir.

Türkiye, Türk Kızılay'ı, AFAD ve TİKA öncülüğünde çeşitli kurumları ve sivil toplum örgütleri ile dünyanın dört bir yanında insani yardım faaliyetlerinde bulunmaktadır. 140'tan fazla ülkede 52 program koordinasyon ofisiyle faaliyet göstermekte olan TİKA'nın vermiş olduğu insani ve kalkınma yardımlarında 2003 sonrasında gözle görülür bir artış yaşanmıştır (bkz. Şekil 1). Bu yardımlar özellikle Suriye krizi sonrasında hızlanarak yıllık 3,6 milyar dolara ulaşmış ve Türkiye'nin milli gelirine oranla dünyada en fazla dış yardım yapan ülkelere biri olmasına zemin hazırlamıştır (bkz. Tablo 1). Türkiye kişi başına düşen GSYH olarak bu listede yer alan ülkelerin hepsinden daha düşük bir gelişmişlik seviyesine sahip iken, verdiği yardımlar açısından dünyanın en zengin ülkeleri ile rekabet eder bir konumdadır.

TİKA tarafından sağlanan yardımlar ilk etapta kültürel mirasların yenilenmesine odaklanmıştır. TİKA, belli bir aşamadan sonra elde etmiş olduğu deneyim ve dünyanın birçok köşesinde dış yardımlara olan acil ihtiyacı görmesiyle birlikte eğitim ve sağlık hizmetleri başta olmak üzere kalkınma ve kapasite geliştirmeye yönelik birçok farklı alana yardım sağlayarak faaliyetlerini çeşitlendirmiştir.

Kaynak: TİKA

7. "Türkiye'nin İnsani Yardımları", T.C. Dışişleri Bakanlığı, http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin_insanî-yardımları.tr.mfa, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

TABLO 1. TOPLAM DIŞ YARDIMLARIN GSYH'YE ORANI

ÜLKE	TOPLAM YARDIM/GSYH (YÜZDE)
İsveç	1,40
Birleşik Arap Emirlikleri	1,09
Norveç	1,05
Danimarka	0,85
Hollanda	0,76
Birleşik Krallık	0,75
Finlandiya	0,56
Türkiye	0,54
Almanya	0,52
Fransa	0,37
Kanada	0,28
Japonya	0,22
ABD	0,17
Portekiz	0,16
Güney Kore	0,14
Yunanistan	0,14
İspanya	0,13
Çek Cumhuriyeti	0,12
İsrail	0,07
Rusya	0,06

Kaynak: OECD

Türkiye AFAD aracılığıyla da Ukrayna'dan Somali'ye kadar birçok ülkede acil durumlara müdahale etmektedir. AFAD, bugüne kadar 4 kıtada 40'tan fazla ülkede doğal afetler ve iç karışıklıklar gibi durumlardan etkilenen insanlara yardım elini uzatmıştır.⁸ 300 bin kişilik acil barınma ve beslenme desteği kapasitesiyle dünyada en güçlü ikinci insani yardım kuruluşu olan Türk Kızılayı ise Pakistan, Çad, Haiti, Libya, Somali, Arakan, Filistin, Moritanya, Senegal, Nijer, Bosna Hersek, Filipinler, Irak ve Lübnan gibi çok çeşitli ülkelerde insani yardım faaliyetlerinde bulunmaktadır.⁹

8. "Türkiye 'Dünya İnsani Zirvesi'ne Hazırlanıyor", Anadolu Ajansı, 6 Mayıs 2016.

9. T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://kdk.gov.tr/haber/tarih-in-ilk-dunya-insani-zirvesi-23-24-mayista-istanbulda-toplaniyor/607>, (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2016).

Türkiye'nin son yıllarda insani yardım alanında yaptığı faaliyetler ve ortaya koyduğu farklı yaklaşımları dış politikada "insani devlet" (*humanitarian state*) ve "insani diplomasi" (*humanitarian diplomacy*) kavramlarının öne çıkmasını sağlamıştır.¹⁰ Burada vurgulanması gereken nokta, ihtiyacı olan insana yardım elini uzatma eyleminin bir lütuf değil insani ödev olduğudur. Türkiye, birçok uluslararası krize bu bilinçle yaklaşmış, bunun sayesinde de olaylara insani yönden bakan kesimlerin her dönem takdirini kazanmayı bilmiştir. Türkiye ihtiyaç bölgelerine yardım elini uzatırken bunu bir karşılık bekleyerek ya da bir somut çıkar uğruna yapmamaktadır. Gelişmiş ülkelerin birçoğu ise insani yardım konusunda kendi uluslararası siyasi ajandalarına hizmet etme mantığı ve pragmatizmi ile yaklaşmaktadır. Gelişmiş ülkeler kalkınma yardımlarında ve insani yardımda bulunurken kendi destekledikleri liderlerin iktidarda olması, kendilerinin işaret ettikleri ekonomik politikaların uygulanması veya BM'de kendilerinin onayladıkları kararlara destek verilmesi gibi yardımın özüne aykırı olan "şartlılık kriterleri" gözetebilmektedirler. Bundan dolayı da dış yardımlar siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan beklenen etkileri oluşturamamaktadır. Başka bir ifadeyle, eylemin niyeti halis olmayınca sonucu da verimli olmamaktadır. Dünya İnsani Zirvesi Türkiye'ye, son yıllarda insani yardımlar konusunda kat etmekte olduğu önemli mesafeyi, insani yardım konusunda ortaya koyduğu farklı perspektifi, sergilediği performansı ve küresel sistem içerisinde takdir edilen faaliyetleri ile insani alandaki tecrübelerini paylaşma fırsatını verecektir.

TİKA, AFAD ve Kızılay gibi kurumlarımızın farklı bölgelerde yapmış oldukları yardımlar ve destekler sayesinde insanların kalplerindeki Türkiye'ye olan güven, sevgi ve saygı her geçen gün artmaktadır. Ancak yine de bazı çevreler Türkiye'nin insani yardımlar alanındaki önemli katkılarını görmezden gelmeyi tercih etmektedirler. Örneğin her fırsatta Suriyelilerin ülkeye girmemesine yönelik adımlar atan İngiltere Başbakanı David Cameron, bir konuşmasında, "Bugüne kadar

10. E. Fuat Keyman ve Onur Sazak, "Turkey as a 'Humanitarian State'", *POMEAS Policy Center*, No.2, Temmuz 2014.

hiçbir ülke Suriyeli mülteciler için İngiltere'nin gösterdiği çabayı göstermedi" diyerek trajikomik bir açıklamaya imza atmıştır.¹¹ Sıradan sebeplerle günümüze kadar ABD Başkanı Barack Obama dahil, birçok kişi ve kuruma Nobel Barış Ödülü verilmiş olsa da, bugün nüfusundan daha fazla Suriyeliyi bünyesinde barındıran Kilis ilinin bu ödülü hak ettiğine dair birkaç istisna hariç hiçbir ses çıkmamıştır. Buna karşın Oxford, Princeton, Harvard, Cornell ve Kopenhag Üniversitesi akademisyenleri aralarında imza toplayarak Avrupa'ya geçiş yolunda mültecilere geçici ev sahipliği yapan Kos, Rodos, Sakız, Midilli, Leros ve Sisam gibi Yunanistan adalarının "Nobel Barış Ödülü"ne aday gösterilmesini talep edebilmişlerdir.¹²

11. "Cameron: Mülteciler için Kimse İngiltere kadar Çaba Harcamadı", BBC Türkçe, 4 Mayıs 2016.

12. "Greek Islanders to be Nominated for Nobel Peace Prize", *The Guardian*, 24 Ocak 2016.

SONUÇ YERİNE

Küresel aktörler, maalesef son yıllarda sayısı ve etki gücü artan insani dramalara karşı çözüm üretmemektedir. Türkiye gibi ülkeler insani dramalara karşı kendi çıkarlarını öncelemeden "insancıl" çözüm önerileri ortaya koymaya çalışsa da, böyle bir perspektif ortaya koyan ülkelerin sayısının az olması ve uluslararası koordinasyonun zayıf olması sorunları giderek büyümektedir. Böyle bir ortamda tarihte ilk defa düzenlenecek olan Dünya İnsani Zirvesi büyük önem taşımaktadır. Birleşmiş Milletler'in sorun çözücü rolünü giderek yitirmesi zirveden beklentileri düşürse de, insani konularda küresel koordinasyonu artırmaya yönelik her türlü platformu kullanmak gerekmektedir. İnsani konularda söyleyecek çok sözü ve paylaşacak çok deneyimi olan Türkiye için ise zirvenin ayrı bir önemi olacaktır.

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | Ankara

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya
06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı
No: 41-43 Eyüp İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 315 11 00 | Faks: +90 212 315 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite
1106 Washington D.C. 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099

SETA | Cairo

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen
Flat No: 19 Cairo EGYPT
Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985